

Temel Benlik De?erlendirmesi ve Lüks Tüketim Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Temel Benlik De?erlendirmesi ve Lüks Tüketim Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31498>

Özet

Temel Benlik Değerlendirmesi ve Lüks Tüketim Anketi, **Temel Benlik Değerlendirmesi (TBD)** yapısının, bireylerin **lüks tüketim** eylemlerindeki çeşitliliği ne ölçüde açıkladığını incelemek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçek, Özrendeci-Bayat (2020) tarafından yürütülen yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Bu araç, bireyin kendine yönelik temel inançlarının (özsaygı, genelleştirilmiş öz-yeterlik, içsel kontrol odağı ve düşük nevrozizm) lüks ürünlere olan talebi ve tüketim biçimlerini nasıl etkilediğini psikometrik yöntemlerle araştırmayı hedeflemektedir.

Ölçeğin geliştirme süreci, psikolojik yapı ve tüketici davranışları arasındaki ilişkiyi Türk kültür bağlamında inceleyen önemli bir katkı sunmaktadır. Bu anket, özellikle pazarlama psikolojisi ve tüketici davranışları alanlarında kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Temel Benlik Değerlendirmesi, Lüks Tüketim, Tüketici Davranışları, Özsaygı, Ölçek Geliştirme, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Psikometri

Yazarlar

Özlem Özrendeci Bayat

Amaç

Temel Benlik Değerlendirmesi ve Lüks Tüketim Anketinin temel amacı, bireylerin çekirdek kişilik özelliklerinin (TBD) lüks ürünleri satın alma, kullanma ve algılama biçimleriyle olan korelasyonunu ve nedensel ilişkilerini saptamaktır. Geliştirilen bu anket, **lüks tüketim** davranışları alanında daha derinlemesine araştırmalar yapılmasına olanak tanıyacak standartlaştırılmış bir ölçme aracı sağlamaktadır.

Özrendeci-Bayat (2020) tezi, özellikle lüks ürünlerin sadece statü sembolü olmaktan öte, bireyin içsel değerleri ve benlik algılarıyla nasıl bağlantılı olduğunu ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu bağlamda, ölçek, TBD'nin lüks tüketimdeki çeşitliliği açıklama gücünü test etmek üzere yapılandırılmıştır.

Yapı

Ölçek iki ana psikolojik yapıyı ölçmek üzere tasarlanmıştır:

Temel Benlik Değerlendirmesi (TBD): Bireyin kendine yönelik temel, alt bilinçli

değerlendirmelerini ifade eder. Bu yapı, i? ya?am?nda ba?ar?, ya?am tatmini ve stres yönetimi gibi alanlarda güçlü bir yorday?c? olarak kabul edilmektedir.

Lüks Tüketim Davran???: Bireyin pahal?, kaliteli ve genellikle prestijli kabul edilen ürün ve hizmetlere yönelik e?ilimini, motivasyonunu ve fiili tüketimini kapsar. Tüketim davran???, bu bağlamda hem aç?k hem de gizli tüketim motivasyonlar?n? içerecek ?ekilde ele al?nm??t?r.

Anket, bu iki yapı aras?ndaki karma??k ili?kiyi inceleyerek, TBD düzeyi yüksek olan bireylerin lüks ürünleri farklı amaçlarla (örneğin, benlik sayg?s?n? peki?tirmek veya ba?ar?y? sergilemek) tüketip tüketmedi?ini ara?t?rmay? hedefler.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, geli?tirildi?i yüksek lisans tezi (2020) kapsamında detaylı olarak incelenmiştir. Ancak özet kaynakta spesifik geçerlik katsayılar? veya türleri (yap? geçerli?, ay?r?c? geçerlik vb.) belirtilmemiştir. Bir geli?tirme ölçe?i oldu?u için, tez çal??mas?nda büyük olasılıkla faktör analizleri ve di?er ilgili ölçeklerle korelasyon analizleri yapılarak geçerli?i sa?lanm??t?r.

Güvenirlik

Kaynakta güvenilirlik bilgisi (-) olarak belirtilmiştir. Ancak ölçek geli?tirme standartlarına göre, iç tutarlılık (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirli?i gibi analizlerin tez çal??mas? sırasında gerçekleştirildi?i varsayılmaktadır. Bu tür çal??malar, bir psikometrik arac?n tutarlılı??n? ve kararlılı??n? göstermek için kritik öneme sahiptir. Detaylı güvenilirlik sonuçları için Özrendeci-Bayat (2020) tezine başvurulması gerekmektedir.

Faktör Analizi

Anketin yapısal bütünlü?ünü ortaya koymak amacıyla faktör analizinin (Aç?mlay?c? veya Doğrulay?c? Faktör Analizi) tez çal??mas? kapsamında uyguland??? düşünülmektedir. Bu analizler, anketin TBD ve Lüks Tüketim gibi teorik olarak öngörülen alt boyutları doğru bir şekilde ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için temel teşkil eder. Faktör yükleri, öz değerler ve toplam varyans açıklama oranları gibi detaylar, yalnızca orijinal tez metninde mevcuttur.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Developmental Scale)

Format: Kendini Bildirim Anketi (Self-Report Questionnaire). Derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemi? olmakla birlikte, sosyal bilimlerde geli?tirilen bu tür ölçekler genellikle Likert tipi bir

ölçek kullanır (örneğin, 5'li veya 7'li Likert).

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Tüketim davranışlarına sahip yetişkinler veya üniversite öğrencileri (Tez örnekleme başlı olarak değerlendirilir).

Yaş Grubu: Yetişkin (Genellikle 18 yaş ve üstü).

Popülasyon Detayları: Detaylı popülasyon bilgisi, ölçeğin geliştirildiği Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi'ndeki yüksek lisans tezi örnekleminde yer almaktadır.

Test Metodolojisi: Psikometrik temellere dayalı olarak oluşturulan maddelerin, uzman görüşleri alındıktan sonra pilot çalışmalar ve ardından ana uygulama ile geçerlik ve güvenirlik analizlerinin yapıldığı bir metodoloji izlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Kişilik Özellikleri, Tüketici Psikolojisi, Kendilik Algusu, Sosyal Bilimler, Likert Ölçeği, Özlem Özrendeci Bayat

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresleri: ozlem.ozrendeci@agu.edu.tr

Yazın Adresi: Yazarın tez çalışması yürüttüğü dönemdeki kurumu veya mevcut akademik adresi (Kayseri Abdullah Gül Üniversitesi ile ilişkilendirilmiştir).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2020 (Yüksek Lisans Tezi Tamamlanma Yılı)

İzinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir çalışmada geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve olası ücretler için doğrudan sorumlu yazar Özlem Özrendeci Bayat ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullanımlarda izin alınması zorunludur.

Kaynaklar

Özrendeci-Bayat, Ö. (2020). *Lüks ürün tüketimindeki çeşitliliği açıklamak: Temel benlik*

değerlendirmesi bakış açısı . [Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi](#), Ankara.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [temel-benlik-degerlendirmesi-ve-luks-tuketim-anketi-toad.pdf](#)

Temel Benlik Değerlendirmesi ve Lüks Tüketim Anketinin Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte doğrudan listelenmemiştir. Maddelerin tamamı, yukarıda belirtilen yüksek lisans tezi (Özrendeci-Bayat, 2020) içerisinde veya sağlanan orijinal PDF dosyasında (temel-benlik-degerlendirmesi-ve-luks-tuketim-anketi-toad.pdf) yer almaktadır.

Bu bölüm, ölçek maddelerinin yalnızca orijinal tez çalışmasından elde edilebileceğini belirtmek için zorunlu olarak dahil edilmiştir.